

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004033

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ван Цзифен --

2. Zifen Wang

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 19-12-2025

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 35799

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.31.13, 18.31.31.09

Тема дисертації:

1. Трансформації китайського пейзажного живопису (1980 – 2000-ні роки)
2. Transformations of Chinese landscape painting (1980 s – 2000 s)

Реферат:

1. Дисертація присвячена розвитку китайського пейзажу у ХХ столітті і новітнім тенденціям, які проявилися на початку ХХІ століття і які дозволяють частково прогнозувати подальші зміни у підходах до китайського пейзажу. У вступі вказано, що пейзажне мистецтво протягом багатьох століть відіграло провідну роль у традиційній китайській культурі. Пейзаж віддзеркалював ті базові релігійно-моральні вчення, які формувалися або надходили на територію Китаю – даосизм, конфуціанство, буддизм. Важливою була й роль пейзажних канонів, які зберігали ключові художні прийоми і техніки, і, водночас, консервували розвиток мистецтва. Тому такими революційними стали перетворення, які відбувалися з пейзажним китайським живописом саме під впливом європейського мистецтва. Об'єктом дослідження є реформаторські тенденції у китайському пейзажному живопису ХХ – початку ХХІ століття. Предметом дослідження – генезис трансформацій у китайському пейзажному живопису в зазначений хронологічний період. Перший розділ дисертації традиційно присвячений історіографії заявленої проблеми, однак має свою специфіку. Оскільки розвиток китайського пейзажу має розлогу і багатовекторну історію дослідження, головний фокус зору у

першому розділі було спрямовано на новіші публікації, в яких відображені певні результати і напрацювання, і які дозволяють вийти на новий рівень наукового узагальнення і висновків. Також, відповідно специфіці дослідження, тобто вивчення китайської теми в українському науковому просторі, було вирішено розділити історіографію проблеми за трьома основними напрямками, що й було відображено у відповідних параграфах першого розділу. В кожному з параграфів були підведені проміжні висновки, на основі яких зроблено основний висновок для першого розділу. Зазначені три напрямки репрезентовані: українськими дослідженнями китайського пейзажу і пейзажного живопису; працями китайських дослідників, опублікованими безпосередньо в КНР; англійськими міжнародними дослідженнями і публікаціями. Другий розділ вже у самій назві містить запропоновану в дисертаційному дослідженні періодизацію розвитку і реформування китайського пейзажного живопису, обумовлених саме впливами європейського мистецтва. Ця періодизація базується на концепції «чотирьох поколінь», які проводили реформування у царині пейзажного живопису. Відповідно, у другому розділі дається характеристика «першого» і «другого поколінь» китайських митців-реформаторів пейзажного мистецтва. «Перше покоління» китайських художників, яке отримало європейську професійну мистецьку освіту, на початку ХХ століття фактично і «спровокувало» реформи у царині китайського національного живопису в цілому і пейзажного живопису, зокрема. Проаналізована пейзажна творчість таких відомих китайських митців-реформаторів як Лю Хайсу, У Гуаньчжун, Лі Кежань, Ту Ке. В аналізі їх творчості подаються впливи на їх пейзажну творчість європейських мистецьких напрямків, таких як імпресіонізм, постімпресіонізм, символізм, фовізм. Третій розділ описує діяльність у царині пейзажного живопису митців «третього» і «четвертого покоління». «Третє покоління» отримало змогу відновити прямий діалог між європейським і китайським мистецтвом, завдяки реформам в КНР, які починають проявлятися з кінця 1970-х років і особливо яскраво втілюються у мистецьких рухах 1980-х років. Тому було важливим сформулювати ті нові тенденції, які характеризують означений час, що й знайшло своє відображення у першому параграфі третього розділу. Зокрема важливим чинником для формування «третього покоління» стала можливість повернутися до спадку «першого покоління», а також безпосередньо ознайомитися із доробком «другого покоління», раніше забороненого, а тепер дозволеного в КНР. Результатом стало, зокрема, бажання продовжити реформування пейзажного живопису, що й проаналізовано у творчості митців: Цю Таофена, Лу Юйшуна, Хуан Юсіна. Останній параграф третього розділу присвячено можливим перспективам розвитку китайського пейзажного живопису, які проявляються вже на початку 2000-х років і теж належать до діяльності «четвертого покоління». Згідно викладеній у цьому параграфі концепції, новітній китайський пейзажний живопис став своєрідним «будівничим матеріалом» для створення різних мистецьких форм (фото, інсталяція, відео), які перестають бути живописом, проте, насправді, не існують поза межами, окресленими розвитком китайського пейзажного живопису ХХ століття. Результатом цілісного дослідження стала концепція «чотирьох поколінь», завдяки якій подана цілісна картина реформ у китайському пейзажному живопису в означений період, пов'язаних із впливами європейського пейзажного образотворчого мистецтва. На основі аналізу теоретичного і практичного мистецького спадку китайських митців-реформаторів, сформульовані принципи новаторських прийомів у китайському пейзажному живопису ХХ століття. Також запропоновано термін – «інший простір» для означення можливих перспектив розвитку пейзажного мистецтва у ХХІ столітті.

2. The dissertation is devoted to the development of Chinese landscape painting during the 20th century and to the new trends that emerged at the beginning of the 21st century, which make it possible to partially predict further transformations in approaches to the Chinese landscape tradition. The introduction states that landscape art has played a leading role in traditional Chinese culture for many centuries. The landscape reflected the fundamental religious and moral teachings that were formed or introduced in China – Daoism, Confucianism, and Buddhism. The system of landscape canons was also crucial, as it preserved essential artistic techniques and stylistic conventions while simultaneously constraining artistic innovation. Therefore, the transformations that occurred in Chinese landscape painting under the influence of European art proved to be revolutionary. The object of this study is reformist tendencies in Chinese landscape painting of the 20th and early 21st centuries. The subject of the research is the genesis of transformations in Chinese landscape painting during the selected chronological

period. The first chapter of the dissertation, traditionally devoted to historiography, has its own specific structure. Given the extensive and multidirectional history of Chinese landscape studies, the main focus was placed on more recent publications that reflect key results and findings, allowing for a new level of scholarly synthesis. In accordance with the research's specificity – namely, the study of Chinese art within the Ukrainian academic context – the historiographical review was divided into three principal directions, reflected in the corresponding sections of the first chapter: 1) Ukrainian research on Chinese landscape painting; 2) studies by Chinese scholars published in the PRC; 3) international English-language research and publications. Each section concludes with intermediate findings that together form the general conclusion of the chapter. The second chapter introduces the periodization proposed in the dissertation for the development and reform of Chinese landscape painting under European artistic influence. This periodization is based on the concept of “four generations” of artists who successively reformed the landscape tradition. The chapter analyzes the characteristics of the first and second generations of Chinese reformist artists. The first generation of Chinese painters who received professional European art education at the beginning of the 20th century effectively initiated the reforms of Chinese national painting in general and of landscape painting in particular. The creative legacy of prominent reformers such as Liu Haisu, Wu Guanzhong, Li Keran, and Tu Ke is analyzed, with particular attention to the influence of European art movements such as Impressionism, Post-Impressionism, Symbolism, and Fauvism on their landscape work. The third chapter examines the artistic practices of the third and fourth generations of landscape painters. The third generation was able to reestablish direct dialogue between European and Chinese art, made possible by the reforms introduced in the PRC from the late 1970s and manifested vividly in the art movements of the 1980s. This section identifies the new artistic tendencies that characterize this period. A crucial factor for the third generation was the opportunity to return to the heritage of the first generation and to rediscover the work of the second generation, previously censored but later reintroduced in China. As a result, a renewed drive toward the reform of landscape painting emerged, exemplified by the works of Qiu Taofeng, Lu Yushun, and Huang Yuxing. The final section of the third chapter is devoted to the potential directions of Chinese landscape painting development in the early 2000s, also associated with the fourth generation. According to the concept presented, contemporary Chinese landscape painting has become a kind of “constructive material” for the creation of diverse artistic forms – photography, installation, video – which move beyond traditional painting yet remain inseparable from the visual paradigms established by 20th-century Chinese landscape art. The result of the comprehensive research is the formulation of the “Four Generations” concept, which provides a holistic picture of the reforms in Chinese landscape painting influenced by European art. On the basis of theoretical and practical analysis of the artistic heritage of Chinese reformist painters, the study defines the principles of innovative techniques in 20th-century Chinese landscape painting. It also introduces the term “other space” to denote possible future perspectives for landscape art in the 21st century. The proposed analysis can be applied in various practical contexts – from educational programs and lecture courses to contemporary artistic practices.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Ван Цзифен Зміни у парадигмі китайського пейзажного живопису (кін. 1970-х – початок 1990-х) // Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. № 6. С. 28-34.
- Ван Цзифен, Корнев А. Розвиток сучасного пейзажу в Китаї у віддзеркаленні українського мистецтвознавства // Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Т. 2, вип. 83.. 2025. С. 65-70.
- Ван Цзифен Історизм і модернізм в інтерпретаціях сучасного китайського пейзажу // Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Т. 1, вип. 88. С. 84-88.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнев Андрій Юрійович
2. Andrii Korniev

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лагутенко Ольга Андріївна
2. Olga A. Lagutenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5934-2943

Додаткова інформація: член-кореспондент Національної академії мистецтв України

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасов Володимир Володимирович

2. Volodymyr Tarasov

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шуліка Вячеслав Вікторович

2. Viacheslav V. Shulika

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1997-7033

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальова Марія Миколаївна

2. Mariia Kovalova

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Алфьорова Зоя Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Алфьорова Зоя Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна